

Kijken met een sociale bril

Inleiding

In de klas reageren leerkrachten voortdurend op gedrag. Veel van deze reacties ontstaan automatisch, vanuit routine en eerdere ervaringen. Dat is begrijpelijk en vaak effectief, maar niet altijd. Soms merk je dat corrigeren weinig resultaat geeft of dat bepaald gedrag steeds terugkomt. Het kan ook gebeuren dat je achteraf twijfelt of je reactie passend was.

Deze mini-gids nodigt uit om een moment te vertragen. Door eerst te kijken en pas daarna te handelen, ontstaat ruimte voor een zorgvuldige professionele keuze.

De sociale bril in het kort

Wanneer we vanuit de toegepaste sociale psychologie naar gedrag kijken, zien we dat gedrag nooit op zichzelf staat. Het is altijd het resultaat van een wisselwerking tussen het kind, de situatie, de interactie en de verwachtingen die meespelen.

Gedrag is zichtbaar, betekenis niet.

In de klas zie je concreet gedrag: woorden, bewegingen, houding, tempo. Wat je niet direct ziet, zijn intenties, emoties, eerdere ervaringen of de sociale positie van het kind. Toch vullen we deze onzichtbare laag vaak automatisch in. Dat is menselijk, maar niet altijd zorgvuldig. Deze mini-gids helpt om dit proces bewust te doorlopen.

Mini-reflectie: van observatie naar betekenis

Gebruik onderstaande vragen om te vertragen en je eigen denken zichtbaar te maken.

Wat zag of hoorde je feitelijk

.....

Welke betekenis gaf je hier automatisch aan

.....

Welke andere verklaring zou ook kunnen kloppen

.....

Reflectievraag

Welke interpretatie heeft mijn reactie het meest gestuurd

Vertragen als professionele keuze

Vertragen betekent niet dat je alles laat gebeuren of geen grenzen stelt. Het betekent dat je eerst zorgvuldig waarneemt, aannames herkent en bewust kiest hoe je wilt reageren.

Door deze stap bewust te nemen, versterk je zowel het pedagogisch handelen als het leerklimaat.

Professioneel vertragen is daarmee geen vertraging van de les, maar een versterking van je invloed als leerkracht.

Tot slot

Deze mini-gids is een eerste kennismaking met sociaal psychologisch kijken naar gedrag. Voor professionals die hier structureler mee willen werken, is een uitgebreide versie beschikbaar.

Judith Peinemann

Onderwijskundig pedagoog en specialist toegepaste sociale psychologie
Studio Umoya